

مدیریت ورزشی - زمستان ۱۳۹۶
دوره ۹، شماره ۴، ص: ۶۴۸-۶۳۵
تاریخ دریافت: ۹۵ / ۰۱ / ۲۱
تاریخ پذیرش: ۹۵ / ۰۶ / ۱۷

تحلیل کیفی اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان: مطالعه برخاسته از داده‌ها

حمیدرضا صفری جعفرلو*^۱ - محمدحسین قربانی^۲

۱. استادیار، گروه علوم ورزشی، دانشگاه جهرم، جهرم، ایران ۲. استادیار، پژوهشکده مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، تحلیل کیفی اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان بود. این پژوهش از نوع مطالعات کیفی است که با استفاده از تکنیک نظریه برخاسته از داده‌ها انجام گرفت. جامعه هدف پژوهش کلیه نخبگانی که به‌نحوی در ورزش دانشجویی و اخلاق ورزشی، دانش، تجربه و سابقه روشنی داشتند، تشکیل می‌دادند که ۲۳ نفر از آنها با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری و گلوله‌برفی انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته بود که محقق در قالب ۲۶ مصاحبه به اشباع نظری رسید. در تحلیل یافته‌های تحقیق از پنج مفهوم شرایط علی، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای، راهبردها و نتایج، در قالب الگوی کدگذاری استراس و کوربن (۱۹۹۰) استفاده شد. به‌طور کلی، نتایج، در قالب یک مدل کیفی، نشان داد که با توجه به شرایط علی و ضرورت اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان، و نیز با در نظر گرفتن شرایط مداخله‌گر و زمینه‌ای حاصل از پژوهش، می‌توان این ارزش‌ها را از طریق راهبردهای آموزشی، پژوهشی، ورزشی، اطلاع‌رسانی، و همچنین مدیریتی توسعه داد. درس تربیت بدنی دانشگاه‌ها، فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها، انجام طرح‌ها و پایان‌نامه‌ها، برگزاری اردوهای ورزشی، ایجاد کتابخانه‌ها و شبکه‌های مجازی، برخی از یافته‌های مربوط در بخش راهبردها بود که با اجرای آنها می‌توان به نتایجی مانند تغییر نگرش دانشجویان نسبت به ورزش و توسعه ارزش‌های اخلاقی در بین آنها رسید.

واژه‌های کلیدی

ارزش‌های اخلاقی، تحلیل کیفی، دانشجویان، مطالعه برخاسته از داده‌ها، ورزش دانشگاهی.

مقدمه

در دنیای کنونی، ورزش به‌عنوان فرایندی آموزشی- تربیتی در نظر گرفته می‌شود که نقش مؤثری در رشد و تعالی افراد دارد (۱). ورزش قابلیت این را دارد که در بیشتر مقوله‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اجتماعی ایفای نقش کند و به‌راستی در جهان امروز کمتر پدیده‌ای را می‌توان یافت که از چنین ویژگی و قابلیت برخوردار باشد. اما این پدیده جهانی امروزه با چالشی جدی روبه‌روست؛ چالشی که ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی را هدف قرار داده است و به‌راستی نمی‌توان از کنار آن گذشت. این موضوع همان از دست رفتن روح ورزش و اخلاق ورزشی در بین جامعه عظیم ورزش است. بسیاری از متفکران اخلاق معاصر، معتقدند ورزش در رشد فردی و اجتماعی تأثیر دارد و ورزش هر جامعه، چون آینه‌ای انعکاس‌دهنده فرهنگ آن جامعه است (۲).

گسترده‌گی ارزش‌های و ابعاد اخلاقی ورزشی چنان است که فهرست روشن، منسجم و جهان‌شمولی را نمی‌توان برای آنها در نظر گرفت. یونسکو در سال ۱۹۷۸ و طی منشور بین‌المللی تربیت بدنی و ورزش دامنه گسترده‌ای از ارزش‌های اخلاقی ورزش را بیان کرده است. در این بیانیه آمده است تربیت - بدنی و ورزش باید در پی توسعه ارتباطات بین افراد با تمایلات، آرزوها، ملیت و عقاید مختلف باشد (۳). مجمع بین‌المللی مبارزه با دوپینگ (۲۰۰۳)، بیان کرده است که ورزش باید در حفظ ارتقای سلامت، در وجدانیات، آموزش فرهنگ و فعالیت بدنی و ارتقای درک بین‌المللی و صلح نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد (۴). مؤسسه ضد دوپینگ آمریکا^۱ (۲۰۰۳) طی مطالعه‌ای روی ۴۴۴۳ نفر از افراد ۱۸ تا ۶۴ ساله در این کشور، مهم‌ترین ارزش‌هایی را که از طریق ورزش تقویت می‌شوند، به‌ترتیب شامل صداقت، بازی جوانمردانه، احترام به دیگران، عزت نفس، دوستی بین افراد با زمینه‌های اعتقادی و نژادی مختلف می‌داند (۳). بدیهی است که در رأس کلیه سازمان‌ها و نهادهای ورزشی، جنبش المپیک بر پایه تعهد افراد به ارزش‌های اخلاقی انسانی پایه‌گذاری شده است و تأثیرات چشمگیری بر ورزشکاران، خانواده آنها و جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، دارد (۶، ۵). به‌طور کلی، کمیته بین‌المللی المپیک قصد دارد ارزش‌های اخلاقی را از طریق رویدادهای بزرگ ورزشی و همچنین از طریق سازمان‌ها و نهادهای وابسته به خود ترویج دهد. در همین زمینه مطالعات پرز و رابو^۲ (۲۰۱۴)، نیز بر اهمیت این ارزش‌ها از دیدگاه

-
1. U.S. Anti-Doping Agency
 2. Perez C. R., Rubio K.

ورزشکاران کشور برزیل تأکید دارد (۳). در تحقیقات مشابه مجسکین^۱ و همکاران (۲۰۱۱)، نول^۲ (۲۰۰۸)، پری^۳ (۲۰۰۶) و گسمن^۴ (۲۰۱۰)، مک نامی و پری^۵ (۲۰۰۲) نیز با اشاره به ارزش‌های اخلاقی ورزش در رویدادهای ورزشی، بر توسعه این ارزش‌ها از طریق نظام آموزشی تأکید داشتند (۱۰-۶). برانو^۶ (۲۰۱۵)، مهم‌ترین ارزش‌هایی را که از طریق ورزش قابل ترویج و اشاعه است، شامل احترام، عدالت و صداقت می‌داند (۱۱). البته تحقیقاتی نیز در داخل کشور در مورد ارزش‌های اخلاقی در ورزش صورت گرفته است. احسانی و شجیع (۱۳۹۲) در کتاب خود با عنوان اخلاق در ورزش با رویکرد کاربردی، به برخی راهکارهای کاربردی در زمینه اشاعه ارزش‌های اخلاقی مانند منشورهای اخلاقی و فرهنگ‌سازی اشاره دارند (۱۲). همچنین پورسلطانی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «طراحی نظامنامه اخلاقی اعضای هیأت علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران»، برخی از راهکارهای توسعه اخلاق در بین استادان تربیت بدنی و علوم ورزشی را مطرح می‌کنند (۱۳). شجیع و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق دیگر به تأثیر محیط‌های فردی، سیاسی، قانونی و اقتصادی فوتبال ایران بر تصمیم‌گیری اخلاقی بازیکنان حرفه‌ای می‌پردازند و این تأثیر را معنادار می‌دانند (۱). غفوری و همکاران (۱۳۸۸) نیز نگرش دانشجویان را در خصوص ارزش‌های اخلاقی ورزش و المپیک می‌سنجند (۱۴) و در نهایت ندایی و علوی (۱۳۸۷) در تحقیق خود رویکرد بازی جوانمردانه را به‌عنوان یکی از اصول مهم اخلاق ورزشی تحلیل می‌کنند (۲).

هر ساله در سطح جهان رویدادهای ورزشی کوچک و بزرگی انجام می‌گیرد، شاید به‌جرات بتوان گفت، از مهم‌ترین مواردی که به این رویدادها زیبایی می‌بخشد، نمایش ارزش‌های اخلاقی است. احترام به قوانین، حریفان، داوران و تماشاگران، به‌همراه گذشت، بردباری، جوانمردی، عدم خشونت و تهاجم، به‌کار نبردن الفاظ زشت، استفاده نکردن از داروهای نیروزا (دوپینگ) و مسائلی از این دست، از آن جمله‌اند (۲). اما در مورد ایران، به‌نظر می‌رسد، ماهیت اخلاق در ورزش کشور آن‌گونه که باید به‌روشنی مشخص نبوده و کیفیت پرداختن به آن هیچ‌گاه از سطحی‌نگری خارج نشده است (۱). در واقع، اگرچه مطالعات نشان می‌دهد که آگاهی ورزشکاران از مسئولیت‌های اخلاقی خود در نتیجه تأکید روزافزون

-
1. Majauskiene
 2. Naul
 3. Parry
 4. Gessman
 5. McNamee
 6. Bruno Avelar Rosa

جامعه بر اخلاق ورزشی در حال افزایش است، آنان در شناسایی معضلات اخلاقی و تعیین روش مناسب برای حل این معضلات با دشواری‌هایی روبه‌رو هستند. به‌جرات می‌توان گفت که اخلاق می‌تواند به‌نوعی ارائه‌کننده راه‌حل‌های کاربردی در حل مسائل و مشکلات روز ورزش کشور باشد، چراکه عمده این مسائل در ورزش، از جنس مسائل اخلاقی و به‌خصوص در بین جوانان از جمله قشر دانشجویان است (۲). مسابقات و یونورسیادهای دانشجویی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین رویدادهای ورزشی مربوط به دانشجویان هستند که آموزش معیارهای اخلاقی در کنار گسترش فرهنگ ورزش از مهم‌ترین اهداف آنهاست. در واقع این اهداف را می‌توان در منشور و اهداف فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های دانشگاهی (فیزو) نیز به‌صورت کاملاً برجسته و مشخص مشاهده کرد. در ایران، ورزش دانشجویی یکی از بخش‌های اصلی ورزش پرورشی محسوب می‌شود که با ایجاد محیط مناسب و مطلوب قصد دارد برنامه‌هایی را برای پرورش جسم و روح دانشجویان ایجاد کند (۱۵). براساس اساسنامه فدراسیون ملی ورزش دانشجویی ایران، اولین هدف در ورزش دانشجویی، تربیت دانشجویان با ارزش‌های والای انسانی است که بی‌شک ارزش‌های اخلاقی از مهم‌ترین اصول دستیابی به این هدف است، همچنین این هدف از مهم‌ترین اهداف اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، به‌عنوان متولی اصلی ورزش دانشجویی است.

در اشاره به اهمیت موضوع اشاعه ارزش‌های اخلاقی در ورزش دانشجویی، ایسیداری (۲۰۱۵)، طی تحقیقی بیان کرده است که در ایتالیا برای اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان، در ابتدا یک محتوای اولیه با عنوان مقدمه‌ای بر فلسفه و اخلاق ورزش فراهم می‌شود که هدف اصلی آن بهبود تفکر انتقادی و منطقی در بین دانشجویان و موضوعات آن شامل ۱. موضوعات عمومی فلسفه اخلاق، ۲. اخلاق در ورزش، ۳. ارتباط بین ورزش و ارزش‌های اخلاقی و ۴. ارتباط بین جهانی‌سازی، ورزش و المپیزم بوده است (۱۶). در تحقیقات داخلی نیز حمیدی و همکاران (۱۳۹۰)، به موضوع گسترش ارزش‌های اخلاقی و ابعاد تربیتی و پرورشی در ورزش دانشجویی اشاره کرده‌اند (۱۵)، اما در راستای چگونگی اشاعه این ارزش‌ها مطالعه‌ای انجام نگرفته است. در نتیجه با توجه به اهمیت موضوع اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین قشر آینده‌ساز دانشجویان کشور، این پژوهش به یک تحلیل کیفی در مورد اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان از دیدگاه متخصصان این امر می‌پردازد.

روش‌شناسی

روش پژوهش این تحقیق، از نوع کیفی بود. با توجه به هدف تحقیق و ماهیت اکتشافی موضوع، الگوی این پژوهش با استفاده از مطالعه برخاسته از داده‌ها^۱ ارائه شد.

جامعه پژوهش را کلیه نخبگان که به‌نحوی هم در زمینه اخلاق ورزش و هم در زمینه ورزش دانشگاهی، نقش و سابقه روشی داشتند، تشکیل می‌دادند. این صاحب‌نظران اغلب از سه حیطه علمی، اجرایی و ورزشی مدنظر بودند. این افراد شامل مدیران و متخصصان اجرایی در ورزش دانشگاهی، قهرمانان و مربیان شرکت‌کننده در ورزش دانشگاهی، و صاحب‌نظران و اعضای هیأت علمی بودند. در این پژوهش، از دو روش نمونه‌گیری نظری و گلوله‌برفی استفاده شد. در روش نمونه‌گیری نظری، تعداد نمونه خاصی از قبل تعیین نمی‌شود و تا زمانی که الگو به مرحله ساخت و اشباع نرسیده است، نمونه‌گیری ادامه پیدا می‌کند (۱۷). همچنین روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی، بدین صورت بود که چنانچه شرکت‌کنندگان افراد دیگری را می‌شناختند که در زمینه مورد بررسی دارای تجربیات و دیدگاه‌هایی هستند، برای شرکت در مطالعه معرفی می‌کردند. نمونه‌گیری تا جایی ادامه یافت که محققان به این نتیجه رسیدند که اطلاعات جدید، همان تکرار اطلاعات قبلی است و دیگر اطلاعات مفهومی جدیدی که نیاز به کد جدید یا گسترش کدهای موجود داشته باشد، به دست نمی‌داد (۱۸، ۱۹). جمع‌آوری داده‌ها به‌صورت کتابخانه‌ای و نیز با استفاده از مصاحبه بود. در پژوهش حاضر از نظرهای ۲۳ نفر از افراد خبره، در قالب ۲۶ مصاحبه استفاده شد (با برخی افراد دومرتبه مصاحبه شد) و زمانی که موضوع به حد اشباع نظری رسید، فرایند جمع‌آوری یافته‌ها پایان یافت. شایان ذکر است هرچند محقق یک راهنمای اولیه برای مصاحبه‌ها داشت، برای دسترسی به اطلاعات عمیق‌تر، مصاحبه‌ها به‌صورت نیمه‌ساختاریافته^۲ انجام گرفت. در این پژوهش، پژوهشگر به‌منظور ثبت اطلاعات، علاوه بر یادداشت رئوس مطالب، با کسب اجازه از فرد مصاحبه‌شونده به ضبط مصاحبه اقدام کرد. برای تحلیل داده‌های حاصل از مطالعه برخاسته از داده‌ها، از الگوی پیشنهادی استراس و کوربن^۳ (۱۹۹۰) استفاده شد. این الگو شامل پنج بخش شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و نتایج است (۲۰).

-
1. Grounded Study
 2. Unstructured
 3. Corbin

نتایج

در این بخش، یافته‌های حاصل از کدگذاری داده‌ها، در قالب پنج بخش و به ترتیب شامل شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و نتایج ارائه می‌شود.

در جدول ۱ نتایج حاصل از کدگذاری باز در مورد شرایط علی توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان ایران بیان شده است.

جدول ۱. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد شرایط علی

۱. کم‌حرکتی و فقر حرکتی در جامعه دانشجویی
۲. نگرش غلط به ورزش (مدال، پول و قهرمانی) در دانشگاه‌ها
۳. بی‌توجهی به ابعاد فلسفی و انسانی ورزش دانشگاهی
۴. سیاست‌گرایی در ورزش دانشگاه‌ها
۵. ضعف ملی‌گرایی و عرق ملی در دانشجویان ورزشکار
۶. بروز مسائل فساد، انحراف و دوپینگ در ورزش دانشگاهی
۷. کم‌رنگ شدن اخلاقیات در ورزش دانشگاهی

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، مفاهیم به‌دست‌آمده از کدگذاری، شامل هفت مورد بود. در این بخش به دلیل همجنس نبودن کدها، ترجیح داده شد که بدون ایجاد مقوله خاص، کلیه مفاهیم حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها ذکر شود.

در کدگذاری داده‌ها، مواردی به‌عنوان شرایط زمینه‌ای در نظر گرفته شد که به صورت تخصصی می‌توانست بر توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان تأثیر بگذارد. در جدول ۲ نتایج حاصل از کدگذاری باز در مورد شرایط زمینه‌ای بیان شده است.

جدول ۲. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد شرایط زمینه‌ای

۱. سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۲. سیاست‌های فدراسیون و انجمن‌های ورزش دانشگاهی
۳. فعالیتهای مراکز آموزشی و پژوهشی در ورزش دانشگاهی
۴. فوق‌برنامه ورزشی در دانشگاه‌ها
۵. درس تربیت بدنی در دانشگاه‌ها
۶. میزان تخصص نیروی انسانی در ورزش دانشگاهی
۷. نگرش و فلسفه شخصی مدیران ورزش دانشجویی
۸. کم و کیف دانشجویان تربیت بدنی

همان‌طور که مشاهده می‌شود، یافته‌های حاصل از شرایط زمینه‌ای در مورد اشاعه ارزش‌های اخلاقی در بین دانشجویان، در قالب هشت مفهوم کدگذاری شده است. در کدگذاری داده‌ها، مواردی به‌عنوان شرایط مداخله‌گر در نظر گرفته شد که به‌صورت عمومی می‌توانست بر توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان تأثیر بگذارد. در جدول ۳ نتایج حاصل از کدگذاری باز در مورد شرایط مداخله‌گر بیان شده است.

جدول ۳. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد شرایط مداخله‌گر

۱. سبک زندگی دانشجویان
۲. شرایط سنی دانشجویان
۳. نگرش به ورزش در دانشگاه‌ها
۴. فرهنگ اسلامی و پهلوانی
۵. جذابیت ورزش و فعالیت بدنی
۶. فعالیت رسانه‌ها در دانشگاه‌ها

همان‌طور که مشاهده می‌شود، یافته‌های حاصل از شرایط مداخله‌گر در قالب شش مفهوم کدگذاری شد.

در کدگذاری داده‌ها، مواردی به‌عنوان راهبردها کدگذاری شد که با در پیش گرفتن آنها بتوان ارزش‌های اخلاقی را در بین دانشجویان گسترش داد. در جدول ۴ نتایج حاصل از کدگذاری داده‌ها در مورد راهبردهای توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش بیان شده است.

جدول ۴. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد راهبردها

۱. درس تربیت بدنی عمومی، ۲. دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی، ۳. ادغام با دروس دیگر (هنر، ادبیات و تاریخ)، ۴. برگزاری اردوهای فرهنگی ورزشی، ۵. دوره‌های ضمن خدمت برای استادان و کارشناسان ورزش دانشگاهی، ۶. توسعه فرهنگ پهلوانی و باستانی، ۷. نشست‌های تخصصی.	راهبرد آموزشی
۱. موزه و مرکز مطالعه، ۲. همایش و درس گروهی، ۳. انتشارات و چاپ کتاب، ۴. پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی، ۵. ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ۶. کرسی‌های اخلاق ورزش در دانشگاه‌ها.	راهبرد پژوهشی

جدول ۴. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد راهبردها

۱. آموزش قهرمانان ورزش دانشجویان، ۲. آموزش در اردوهای تدارکاتی، ۳. فوق‌برنامه و مسابقات نمادین، ۴. آموزش در مسابقات دانشجویی، ۵. جشن و جوایز برای قهرمانان منتخب	راهبرد ورزشی
۲. اختصاص بودجه، ۲. تعیین سیاست کلان، ۳. توسعه منابع انسانی، ۴. ایجاد کمیته آموزش اخلاق ورزش، ۵. افزایش ارتباط با مراکز فرهنگی ورزش.	راهبرد مدیریتی
۳. نرم‌افزارهای رایانه‌ای، ۲. فیلم‌های آموزشی، ۳. روزنامه یا مجله اخلاق ورزش، ۴. وبسایت تخصصی، ۵. کتابخانه الکترونیکی، ۶. شبکه‌های مجازی.	راهبرد اطلاع‌رسانی

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، راهبردها در ۲۸ مفهوم کدگذاری شد که پس از مقوله‌بندی این مفاهیم، چهار مقوله آموزشی، پژوهشی، ورزشی، مدیریتی و اطلاع‌رسانی تشکیل شد. شایان ذکر است که کلیه یافته‌های بالا در ارتباط با اخلاق ورزشی است که به دلیل رعایت موجزنویسی از تکرار این واژه در هر مفهوم صرف‌نظر شده است.

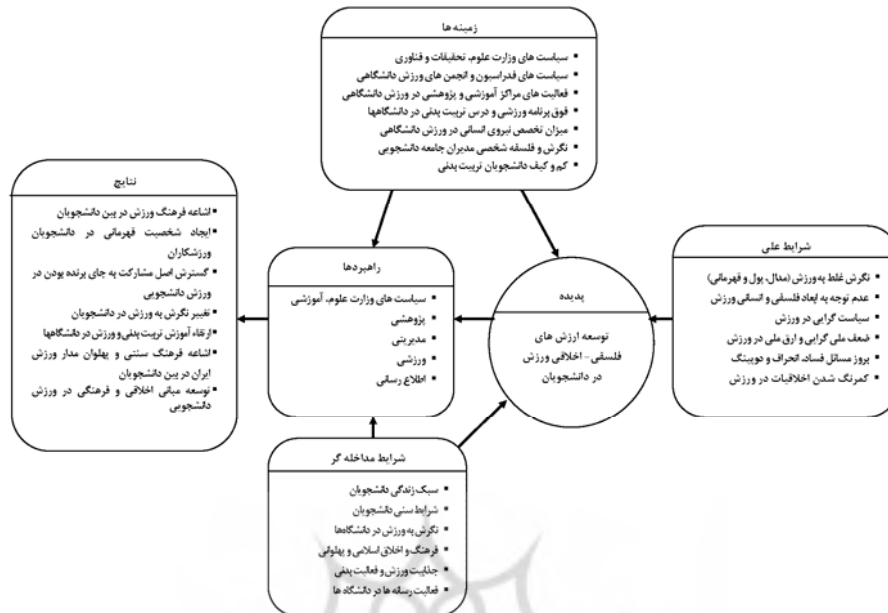
در جدول ۵، یافته‌های حاصل از کدگذاری داده‌ها در مورد نتایج توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان ارائه شده است.

جدول ۵. یافته‌های حاصل از کدگذاری در مورد نتایج

۱. اشاعه فرهنگ ورزش در بین دانشجویان، ۲. ایجاد شخصیت قهرمانی در دانشجویان ورزشکاران، ۳. گسترش اصل مشارکت به جای برنده بودن در ورزش دانشجویی، ۴. تغییر نگرش به ورزش در دانشجویان، ۵. ارتقای آموزش تربیت بدنی و ورزش در دانشگاه‌ها، ۶. اشاعه فرهنگ و تاریخ ورزش ایران در بین دانشجویان، ۷. توسعه مبانی اخلاقی و فرهنگی در ورزش دانشجویی، ۸. پیوند مفاهیم فرهنگی و ملی ورزش‌های سنتی با ورزش‌های مدرن، ۹. تقویت روحیه حمایت از دانشجویان قهرمان
--

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، یافته‌های حاصل از نتایج در قالب ۹ مفهوم کدگذاری شد.

پس از مفهوم‌بندی و مقوله‌بندی داده‌های حاصل از تحقیق و با توجه به الگوی کدگذاری استراس و کوربن (۱۹۹۰)، مدل کیفی اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان در قالب شکل زیر ارائه شد:

شکل ۱. الگوی تحلیل کیفی اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان

بحث و نتیجه‌گیری

در تدوین الگوی توسعه ارزش‌های اخلاقی در میان دانشجویان پنج مقوله اصلی شامل شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهنم‌ها و نتایج به‌دست آمد که در این بخش با توجه به حجم بالای مطالب، فقط مقوله راهنم‌ها مورد بحث قرار می‌گیرد:

پس از کدگذاری داده‌ها و مقوله‌بندی آن، اولین راهنم برای توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان، راهنم آموزشی بود. «درس تربیت بدنی عمومی» یکی از راهنم‌های آموزشی در زمینه توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان است. براساس مصوبه شورای عالی آموزش عالی مورخ ۹۲/۶/۱۰، اهداف درس تربیت بدنی عمومی به دانشگاه‌های کشور ابلاغ شد و اولین سرفصل این درس، اصول و فلسفه تربیت بدنی ذکر شده است. حال متولیان اجرایی در دانشگاه‌ها می‌توانند با بیان ارزش‌های اخلاقی ورزش به‌صورت تئوری و نشان دادن آن در عمل، تا حد زیادی روند تازه‌ای را در درس تربیت بدنی عمومی برای توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزشی در بین دانشجویان در پیش گیرند.

پری (۲۰۰۶) و بیندر (۲۰۰۵) از تحقیقاتی بودند که همسو با این تحقیق، درس تربیت بدنی را یکی از بهترین روش‌ها برای گسترش ارزش‌های اخلاقی ورزش و المپیک در بین جوانان می‌دانند (۸،۵). «دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی» از جمله یافته‌های راهبردهای آموزشی این تحقیق بود. برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی در مورد اخلاق ورزش در دانشگاه‌ها، از ساده‌ترین روش‌ها برای ورود این مفاهیم در بین دانشجویان و حتی در رده‌های بالاتر بین کارشناسان و استادان دانشگاه‌ها، حتی در رشته‌های غیر تربیت بدنی می‌تواند باشد. همچنین در مورد راهبرد «ادغام با دروس دیگر» باید گفت، برخی از ارزش‌های پهلوانی و اخلاقی ورزش را می‌توان از طریق برخی دروس و زمینه‌های دیگر مانند ادبیات و تاریخ برای دانشجویان تفسیر کرد، که البته این امر می‌تواند جذابیت خاصی برای خود دانشجویان تربیت بدنی نیز داشته باشد. مجسکین و همکاران (۲۰۱۱)، پری (۲۰۰۶)، بیندر (۲۰۰۵) و گسمن (۲۰۱۰) از جمله تحقیقاتی بودند که ارزش‌های اخلاقی ورزش و المپیک را در ادغام با دیگر دروس در مدارس و دانشگاه‌ها مؤثر می‌دانند (۹، ۸، ۶، ۵). «برگزاری اردوهای فرهنگی ورزشی» در بین دانشجویان، با تجربه لذت‌بخشی که دارند، در عین حال که می‌توانند خاطره خوبی را برای افراد به‌خصوص دانشجویان داشته باشند، می‌توانند یادآور مسائل به‌یادماندنی برای آنها شوند، حال اگر این مسائل در مورد ارزش‌ها اخلاقی ورزش یا مطالب مرتبط به آن باشد، می‌تواند موجب تغییر نگرش و علاقه آنها به ورزش شود. دوره‌های ضمن خدمت و آموزش برای استادان و کارشناسان ورزش دانشگاهی از دیگر یافته‌های تحقیق بود. استادان و کارشناسان ورزش دانشگاهی، به‌عنوان مهم‌ترین منابع سازمانی در نظام آموزشی، بی‌شک نقش برجسته‌ای را می‌توانند در اشاعه ارزش‌های ورزشی در بین دانشجویان داشته باشند. «توسعه فرهنگ پهلوانی و باستانی» نیز از دیگر یافته‌های تحقیق بود. با توجه به آموزه‌های ورزشی و تربیتی در فرهنگ غنی ایرانی و نیز مانوس بودن این آموزه‌ها، شاید بتوان گفت که یکی از بهترین گزینه‌ها برای توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در جامعه توسعه فرهنگ پهلوانی ایرانی است. بی‌شک به‌کار گرفتن این راهبرد با کمترین مقاومت در نظام آموزشی همراه خواهد بود، زیرا این را به‌نوعی اشاعه فرهنگ ایرانی و اسلامی دانسته و از مقاومت‌های احتمالی نیز دور خواهد بود. همچنین برگزاری «نشست‌های تخصصی» در مورد ارزش‌های اخلاقی ورزش برای اقشار مختلف درگیر در ورزش دانشگاهی نیز از دیگر یافته‌های این تحقیق بود. این نشست‌ها علاوه بر اینکه اطلاعات خوبی را می‌تواند در اختیار شرکت‌کنندگان قرار دهد، تا حدی نیز به راهبردهای اشاره‌شده در بخش‌های مختلف و حل

مشکلات آن نیز کمک می‌کند. مهم‌ترین افشار برای این نشست‌ها را دانشجویان، استادان، مربیان، کارشناسان و مدیران فعال در ورزش دانشگاهی تشکیل می‌دهند.

راهبرد دیگر برای توسعه ارزش‌های ورزشی، راهبرد پژوهشی بود. براساس یافته‌های تحقیق «موزه و مرکز مطالعه فلسفه و اخلاق ورزش» در دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی یکی از موارد این راهبرد است که می‌توان برای اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان در نظر داشت. این مرکز می‌تواند با ارائه اطلاعات نوشتاری، دیداری، شنیداری، قیاسی و رقومی درباره ورزش و نیز از طریق یادآوری و تبلیغ شخصیت‌های ورزشی برجسته و ارزش‌های اخلاقی ورزشی در میان آنها، اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزشی را تسهیل کند.

«همایش‌ها و سمینار» در زمینه اخلاق و فلسفه ورزش نیز از جمله یافته‌های مربوط به راهبرد پژوهشی بود. با برگزاری این همایش‌ها علاوه بر ارائه مطالب آموزشی و جذب افراد علاقه‌مند در حیطه اخلاق و فلسفه ورزش، می‌توان با تکیه بر بحث‌ها و مقالات ارائه‌شده به حل برخی از مشکلات آن نیز مبادرت ورزید. «انتشارات و چاپ کتاب» نیز از دیگر یافته‌های این راهبرد بود. با وجود کتاب‌های به چاپ‌رسیده در زمینه اخلاق و اصول تربیت بدنی و ورزش، ولیکن نیاز به چاپ کتب بیشتر در این زمینه محسوس است. به‌خصوص اینکه تعداد محدودی از کتاب‌های مذکور مستقیماً بر ارزش‌های اخلاقی مهم ورزشی تأکید دارند. تشویق به گرایش «پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی» به سمت اخلاق ورزش و ارزش‌های نهادینه‌شده آن، می‌تواند گام بزرگی در این زمینه باشد. لزوم ورود دانشجویان و استادان به این زمینه تقریباً بکر پژوهش‌های ورزشی، اشاعه این ارزش‌ها و ضرورت توجه به آن را در دانشگاه‌ها چندین برابر می‌کند. «ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی» به‌خصوص در زمینه اخلاق و فلسفه ورزش نیز از دیگر یافته‌های تحقیق در مورد راهبردهای آموزشی بود. ایجاد رشته اخلاق و فلسفه ورزش با تربیت افرادی در زمینه اصول، فلسفه، فرهنگ و اخلاق در ورزش ایران و جهان می‌تواند گام مؤثری در تعلیم و گسترش این اصول و فرهنگ در ورزش شود که یکی از راه‌های توسعه ارزش‌های فلسفی بومی در ورزش دانشگاهی است. همچنین ایجاد «کرسی‌های علمی» در دانشگاه‌ها و بین اعضای هیأت علمی در مطالب مربوط به فلسفه، اصول و اخلاق ورزش می‌تواند موجب شناخته شدن افراد متخصص در این حیطه و تشویق آموزش و پژوهش در این زمینه‌ها شود. این افراد می‌توانند از بین اعضای هیأت علمی

انتخاب شوند که دارای تجربه، علم و شخصیت والایی در این زمینه باشند. نامی^۱ (۲۰۱۲) و رید^۲ (۲۰۱۲) از محققانی بودند که همسو با این یافته تحقیق، اعتقاد دارند توسعه فلسفه ورزش موجب اشاعه ارزش‌های اخلاقی در ورزش دانشگاهی می‌شود (۲۲،۲۱).

در مورد راهبرد ورزشی برای اشاعه ارزش‌های ورزشی ذکر این نکته ضروری است که این راهبرد اغلب در مورد ورزشکاران و قهرمانان ورزش دانشگاهی، به‌عنوان الگوی ورزشی دانشجویان، است. اطلاع از ارزش‌های اخلاقی ورزش برای قهرمان ورزشی، علاوه بر رشد شخصیت قهرمانی آنان، دانش آنها و در نتیجه نگرش آنها را در آینده به‌عنوان مربی یا مدیر ورزشی در بخش دانشگاهی افزایش خواهد داد. برگزاری کارگاه‌های آموزشی به‌خصوص در مسابقات و اردوهای تدارکاتی دانشجویان ورزشکار و همچنین برگزاری جشن و جوایز برای قهرمانان منتخب که ارزش‌های اخلاقی ورزش را در فعالیت‌های ورزشی به‌خوبی بروز می‌دهند، از مواردی است که می‌تواند تشویق‌کننده این ورزشکاران برای اطلاع و رعایت این ارزش‌های اخلاقی ورزشی باشد. البته برگزاری مسابقات، جشنواره‌ها و فعالیت‌های ورزشی با عنوان این ارزش‌ها در بین دانشجویان به‌خصوص در فوق‌برنامه دانشگاهی نیز از راهکارهایی است که می‌تواند به اشاعه این ارزش‌های اخلاقی در بین دانشجویان کمک کند.

در راهبردهای مدیریتی نیز مواردی در جهت توسعه ارزش‌های اخلاقی ورزش به‌دست آمد. اولین مورد تعیین بودجه از طرف متولیان توسعه این ارزش‌ها مانند وزارت علوم، دانشکده‌ها و مراکز ورزشی آموزشی در دانشگاه‌هاست. تعیین سیاست کلان در این حوزه نیز باید مدنظر وزارت علوم و اداره کل تربیت بدنی این وزارتخانه و به‌تبع آنها دانشکده‌ها و مراکز پژوهشی باشد. همچنین توسعه و تربیت منابع انسانی متخصص در این زمینه و شرکت آنها در دوره‌ها و کارگاه‌های مختلف در سازمان‌های مرتبط مانند فدراسیون ورزش دانشگاهی باید در راهبردهای مدیریتی دارای اولویت باشد. ایجاد یک کمیته و کارگروه تخصصی در زمینه اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بخش ورزش دانشگاهی و ایجاد ارتباط با بخش‌های فرهنگی ورزشی که در اشاعه این ارزش‌ها می‌توانند کمک کنند.

در بخش آخر، راهبرد تبلیغات و اطلاع‌رسانی، به‌عنوان یک راهبرد اصلی مدنظر است. با توجه به شرایط سنی دانشجویان و علاقه آنها به فناوری و وسیله‌های ارتباط جمعی، می‌توان تا حد زیادی این ارزش‌ها را از طریق نرم‌افزارها و فیلم‌های آموزشی یا از طریق روزنامه، مجله یا وبسایت تخصصی در

1. Namy

2. Reid

بین دانشجویان اشاعه داد. ایسیداری (۲۰۱۵) نیز استفاده از فناوری جدید را از بهترین راه‌حل‌ها برای گسترش ارزش‌های اخلاقی در ورزش می‌داند (۱۶). ایجاد کمپین‌ها و گروه‌های رسمی در شبکه‌های مجازی، از سوی متولیان امر با هدف توسعه این ارزش‌ها در بین دانشجویان، می‌تواند راه‌حلی جذاب، آسان و پراستفاده باشد که حتی از وجود خود دانشجویان در راه‌اندازی این شبکه‌ها می‌توان استفاده کرد.

به‌طور کلی نتایج این تحقیق، در قالب یک الگوی کیفی، نشان داد که با توجه به شرایط علی و ضرورت اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش در بین دانشجویان، و نیز با در نظر گرفتن شرایط مداخله‌گر و زمینه‌ای حاصل از این پژوهش، می‌توان این ارزش‌ها را از طریق راهبردهای آموزشی، پژوهشی، ورزشی، اطلاع‌رسانی، و همچنین مدیریتی توسعه داد و منتظر نتایج مطلوب در جهت رشد ارزش‌ها و اخلاقیات در ورزش دانشجویی بود. سازمان‌های متولی در این بخش مانند وزارت علوم، اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، فدراسیون ورزش دانشگاهی، دانشکده‌های تربیت بدنی و مراکز پژوهشی، می‌توانند در جهت اشاعه ارزش‌های اخلاقی ورزش، از نتایج تحقیق حاضر بهره‌مند شوند.

منابع و مآخذ

1. Shajie, Reza; Kozhe chian, Hashem, Ehsani, Mohammad and Amiri, Mojtaba. [The impact of Iranian individual, political, legal and economic environment on professional ethics of professional players (in Persian)]. Applied Research in Sport Management. 2012. Number 3. P. 19-26.
2. Nedaei, Tahereh, Alavi, Khalil. [Exercise ethics with a fair game approach (in Persian)]. Theological philosophical research of the tenth year. 2007. Number 2 (38).
3. Murray TH. Preserving Sporting Values and Ethics: The relationship between anti-doping and sport values and ethics. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation. 2010:1-9.
4. List P. World Anti-Doping Code. International Standart.-2016.-16 s. 2016.
5. Binder D. Teaching Olympism in schools: Olympic education as a focus on values education. International Chair in Olympism Lecture, Centre for Olympic Studies (Spain: Autonomous University of Barcelona, 2005). 2005;5.
6. Majauskienė D, Šukys S, Lisinskienė A. Spread of knowledge on olympism in school applying the integrated programme of olympic education. LKKA. 2011:42.

7. Naul R. Olympic pedagogy as a theory of development of ethical and humanistic values in education. *Sporto mokslas*. 2008;3(53):9-15 .
8. Parry J. Sport and Olympism: Universals and multiculturalism. *Journal of the Philosophy of Sport*. 2006 Oct 1;33(2):188-204 .
9. Gessman, R. "Olympic education, fair play and their practice in schools". *The Official Publication of the European Fair Play Movement Academic Supplement*, 2010; 8, 2. 23-29.
10. McNamee MJ, Parry SJ, editors. *Ethics and sport*. Routledge; 2002 Sep 11.
11. Bruno, A. R. "Ethics in Sport - Guidelines for Teacher" *Luso-Illyrian Institute for Human Development (iLIDH)*. 2015, 133-135.
12. Ehsani, m & shajie, R. [Ethics in sport with a functional approach (Persian)]. *Tehran: Publications Institute of Physical Education and Sport Sciences*. 2013.
13. Poorsoltani, H, Shajeee, R, Zarean, H. [Designing the ethical rules of the faculty members of Physical Education and Sport Sciences of Iran (Persian).] *Sports Management Studies*, 2013, No. 19.
14. Ghafouri, Farzad, Mirzai, Bahman, Henry, Habib and Hanover, Afshar. [The impact of Olympic education on student attitudes across universities (in Persian)]. *The Quarterly Olympics, Sixteenth*, p. 41; pp. 2008, 71-77.
15. Hamidi, Mehrzad; Ellahi, Alireza; Akbari Yazdi, Hossein; Hamidi, Mohsen. [Student Sport of the Islamic Republic of Iran: Perspectives and Development Strategies (in Persian)]. *Sports Management Studies (Physical Education Institute)*. 2011, No. 12. Pages 13-26.
16. Isidori E, Frías JL, Echazarreta RR. Teaching Sport Philosophy Online: a Case Study in Italy. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015 May 13;186:932-8.
17. Pitney, William A., and Jenny Parker. *Qualitative research in physical activity and the health professions*. Champaign, IL: Human Kinetics, 2009.
18. Emami, s, m & Danaeifard, H. [Qualitative research strategies: Meditations on grounded theory (in Persian)]. *Journal of Management Thought*. 2007; 1 (2). pp: 69-97.
19. Bazargan, A. [An Introduction to Qualitative and Mixed Research Methods: Common Approaches to Behavioral Sciences (in Persian)]. *Tehran, Didar Publication*. 2009; P88.
20. Strauss, Anselm, and Juliet M. Corbin. *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Sage Publications, Inc, 1990.
21. Namy, Mike. [Exercise, Ethics and Philosophy (in Persian)], translation of Rastgar, Saba. *Hikmat and Knowledge Information*, Seventh Year, Number Ten. 2012; Pages 13-14.
22. Reid, Heather. *Introduction to the Philosophy of Sport*. Rowman & Littlefield Publishers, 2012.

Qualitative Analysis of the Promotion of Sport Ethical Values among University Students: A Grounded Theory Study

Hamid Reza Safari Jafarloo^{*1} - Mohammad Hossein Ghorbani²

1. Assistant Professor, Department of Sport Sciences, Jahrom University, Jahrom. Iran 2. Assistant Professor, Department of Sport Management, Sport Science Research Institute, Tehran, Iran

(Received: 2016/4/9; Accepted: 2016/9/7)

Abstract

The aim of this study was qualitative analysis of promotion of sport ethical values among university students. This study used a qualitative method and was conducted by a grounded theory. The population included all elites who were somehow experienced experts in sport in universities and sport ethics. The sample consisted of 23 elites who were selected through theoretical and snowball sampling methods. Data were collected by semi-structured interviews and the researchers reached theoretical saturation in 26 interviews. The findings were analyzed using 5 concepts (causal conditions, intervening conditions, contextual conditions, strategies and consequences) in the form of Strauss and Corbin's (1990) coded pattern. Generally, results in a practical model showed that sport ethical values can be accrued through educational, research, sport, notification and management strategies according to the causal conditions and a need to promote these values in students, and also the intervening and contextual conditions. Physical education courses at universities, extracurricular sports in universities, projects and theses, sport camps, creating libraries and virtual networks were some of the findings in the strategies section which lead to consequences such as a change in students' attitudes towards sports and the development of ethical values among them.

Keywords

Ethical values, grounded theory, qualitative analysis, sport in universities, university student.

* Corresponding Author: Email: hamidsafari83@yahoo.com; Tel: +989176088630